

SOS-Attendance Gözleme Merkezi EYLEM PROTOKOLÜ

Okul Devamsızlık Sorunlarında Önleme ve Müdahale için Avrupa Protokolü (EP-SAP)

Katılımı Güçlendirmek, Devamsızlığı Önlemek, Geleceği Güvence Altına Almak.

Okul Devamsızlık Sorunlarında Önleme ve Müdahale için Avrupa Protokolü (EP-SAP) © 2025, Observatory SOS-Attendance tarafından Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. Bu lisansın bir kopyasını görüntülemek için <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/> adresini ziyaret edin.

Co-funded by
the European Union

Observatory SOS-Attendance, Erasmus+ Programı aracılığıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2022-1-ES01-KA220-SCH-000088733 sözleşme numarası altında eş-finance edilmektedir. Bu yayının içeriği yalnızca yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.

KURAMSAL ÇERÇEVE

SOS-Attendance Gözleme Merkezi projesi kapsamında geliştirilen *Okul Devamsızlık Sorunları için Avrupa Protokolü* (EP-SAP), dört katılımcı ülkenin (İtalya, Portekiz, İspanya ve Türkiye) ulusal ve bölgesel protokollerinin karşılaştırmalı analizinde belirlenen kritik eksikliklere yanıt vermektedir. Bulgular, Okul Devamsızlık Sorunları (ODS) tanımı konusunda fikir birliği eksikliği, önleyici tedbirlerin sınırlı uygulanması ve protokol uygulamasını izleyen sistematik değerlendirme ve izleme mekanizmalarının eksikliği gibi önemli tutarsızlıkları ortaya koymaktadır. Bu boşluklar, bağlamlar arası karşılaştırılabilirliği engellemekte, iyi uygulamaların aktarılabilirliğini zorlaştırmakta ve ODS’yi etkili bir şekilde ele almak için koordineli bir Avrupa stratejisinin oluşturulmasını zayıflatmaktadır.

Protokol, Kearney ve Graczyk (2020) tarafından önerilen *Çok Katmanlı Destek Sistemi* (MTSS) gibi devamsızlık sorunlarını ele almada etkinliği kanıtlanmış bilimsel temellere dayanmaktadır. Bu model, evrensel önleme, hedefe yönelik erken müdahale ve yoğun bireysel destek olmak üzere yapılandırılmış bir müdahale sürekliliği sunar. Ampirik veriler, bu modelin ODS’nin geniş yelpazesini yönetmede etkinliğini ve farklı eğitim sistemlerine uyarlanabilirliğini vurgulamaktadır (Graczyk & Kerney, 2024; Kearney & Graczyk, 2022).

Ayrıca protokol, Kearney (2008) tarafından önerilen okul reddi davranışının çok nedenli açıklayıcı modelini içermektedir. Bu model, bireysel, ailevi, okul temelli ve sosyo-çevresel faktörlerin etkileşimini vurgular. Bu sistemik bakış açısı, devamsızlığı indirgemeci yorumların ötesine taşıyarak, öğrencilerin farklı gerçekliklerine uygun müdahalelerin tasarlanmasında gerekli olan çok boyutlu bir anlayışı teşvik eder.

Heyne ve arkadaşları (2019) tarafından tanımlanan “Okul Devamsızlık Sorunları” (ODS) üst teriminin benimsenmesi, okul reddi, kaçak devamsızlık, okuldan çekilme ve okuldan dışlanma

Co-funded by
the European Union

Observatory SOS-Attendance, Erasmus+ Programı aracılığıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2022-1-ES01-KA220-SCH-000088733 sözleşme numarası altında eş-finance edilmektedir. Bu yayının içeriği yalnızca yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.

olmak üzere dört temel devamsızlık kategorisini içeren tutarlı bir kavramsal çerçeve sunar. Bu standartlaştırılmış terminolojinin kullanımı, disiplinler arası iş birliğini artırır ve ülkeler arasında araştırma, politika ve uygulamada daha fazla tutarlılık sağlar.

EP-SAP dört aşamada yapılandırılmıştır. **Önleme aşaması**, okul aidiyet duygusunun teşvik edilmesi, güvenli ve kapsayıcı bir ortamın sağlanması, aile ve öğrenci katılımının güçlendirilmesi ve rehberlik sistemlerinin iyileştirilmesi gibi evrensel eylemlere odaklanır. **Erken müdahale aşaması**, sistematik gözlem ve kayıt yoluyla devamsızlık belirtilerinin zamanında tespit edilmesini ve sosyal beceri eğitimi, olumlu pekiştirme ve okul-aile iş birliği gibi hedefe yönelik eylemleri içerir. **Yoğun müdahale aşaması**, kronik veya ciddi devamsızlık sorunları yaşayan öğrenciler için bireyselleştirilmiş yeniden entegrasyon planları, alternatif eğitim programları, ikinci şans okulları ve bilişsel davranışçı terapi gibi kanıta dayalı terapötik müdahaleleri kapsar. Son olarak, **değerlendirme aşaması**, mevcut ulusal protokollerde sıkça görülen bir zayıflığı ele alır: uygulama ve sonuçların sistematik olarak izlenmesi ve değerlendirilmesinin eksikliği. EP-SAP, yapılandırılmış bir değerlendirme çerçevesi sunarak okulların ve politika yapıcılarının etkinliği ölçmesini, ilerlemeyi takip etmesini ve müdahaleleri ampirik verilere göre uyarlamasını sağlar. Bu değerlendirme bileşeni, hesap verebilirliği güçlendirir, sürekli iyileştirmeyi destekler ve protokolün dinamik, kanıta dayalı ve gelişen eğitim zorluklarına duyarlı kalmasını garanti eder.

Bilimsel temellerinin ötesinde EP-SAP, Avrupa genelinde eşitlik ve sosyal uyumun teşvik edilmesine katkıda bulunur. Ortak bir kanıta dayalı çerçevenin oluşturulması, sonuçların karşılaştırılabilirliğini artırır, iyi uygulamaların yayılmasını kolaylaştırır ve tüm öğrencilerin, ülkeleri veya eğitim bağlamları ne olursa olsun, zamanında ve etkili desteğe erişimini sağlar. Ayrıca, sistematik izleme ve değerlendirmeye vurgu yaparak protokol, uygulamada ve

Co-funded by
the European Union

Observatory SOS-Attendance, Erasmus+ Programı aracılığıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2022-1-ES01-KA220-SCH-000088733 sözleşme numarası altında eş-finance edilmektedir. Bu yayının içeriği yalnızca yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.

politikada hesap verebilirliği güçlendirir ve sürekli gelişimi destekler (Pérez-Marco ve diğeri, 2025).

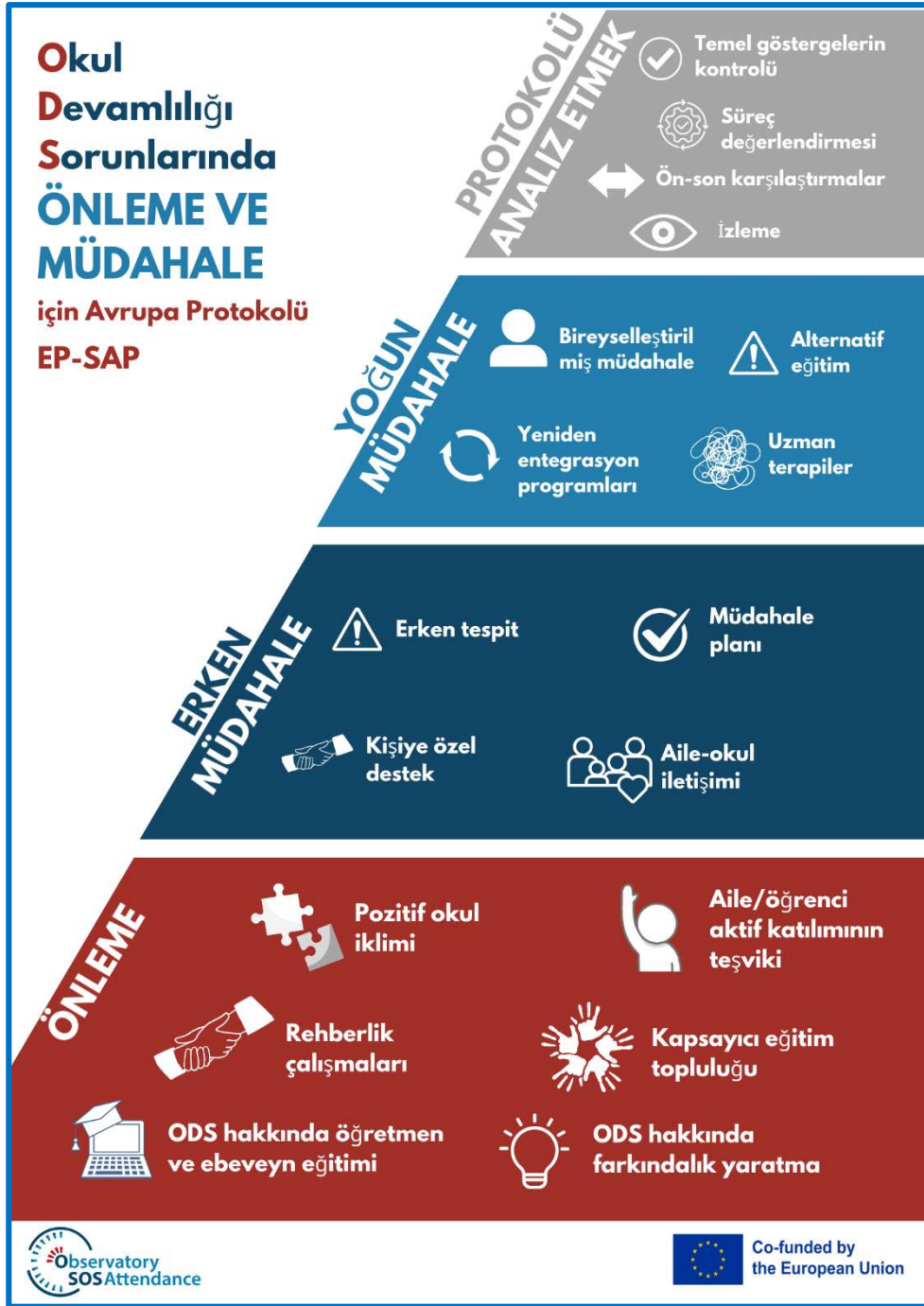
Özetle, EP-SAP'ın geliştirilmesi hem teorik hem de pratik bir gerekliliktir. Sağlam kanıtları bir araya getirir, birleşik bir kavramsal ve metodolojik çerçeve sunar ve önleme, erken müdahale ve yoğun destek alanlarında uygulanabilir stratejiler sağlar. Böylece yalnızca eğitim hakkını korumakla kalmaz, aynı zamanda katılımı teşvik eder, devamsızlığı azaltır ve Avrupa genelindeki çocuklar ve gençler için daha iyi akademik ve sosyal sonuçlar sağlar.

**Co-funded by
the European Union**

Observatory SOS-Attendance, Erasmus+ Programı aracılığıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2022-1-ES01-KA220-SCH-000088733 sözleşme numarası altında eş-finance edilmektedir. Bu yayının içeriği yalnızca yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.

SOS-ATTENDANCE GÖZLEME MERKEZİ EYLEM PROTOKOLÜ

Co-funded by
the European Union

Avrupa Komisyonu tarafından 2022-1-ES01-KA220-SCH-000088733 sözleşme numarası altında eş-finanse edilmektedir. Bu yayının içeriği yalnızca yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.

KAYNAKLAR

- Graczyk, P., & Kearney, C. A. (2024). Roadmap for implementing a multi-tiered system of supports framework to improve school attendance. *Current Psychology*, 43, 15286–15307. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05478-0>
- Heyne, D. (2019). Developments in classification, identification, and intervention for School Refusal and other attendance problems: Introduction to the special series. *Cognitive and Behavioral Practice*, 26, 1–7. <https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2018.12.003>
- Heyne, D., Gren-Landell, M., Melvin, G., & Gentle-Genitty, C. (2019). Differentiation between school attendance problems: Why and how? *Cognitive and Behavioral Practice*, 26(1), 8–34. <https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2018.03.006>
- Kearney C. A. (2008). School absenteeism and school refusal behavior in youth: a contemporary review. *Clinical psychology review*, 28(3), 451–471. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2007.07.012>
- Kearney, C. A., & Graczyk, P. A. (2020). A multidimensional, multi-tiered system of supports model to promote school attendance and address school absenteeism. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 23(2), 316–337. <https://doi.org/10.1007/s10567-020-00317-1>
- Kearney, C. A., & Graczyk, P., A. (2022). Multi-tiered systems of support for school attendance and its problems: An unlearning perspective for areas of high chronic absenteeism. *Frontiers in Education*, 7, 1020150. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.1020150>
- Pérez-Marco, M., González, C., Fuster, A., & Vicent, M. (2025). A systematic review of intervention programs for school attendance problems. *Children and Youth Services Review*, 169, 108091. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.108091>

Co-funded by
the European Union

Observatory SOS-Attendance, Erasmus+ Programı aracılığıyla Avrupa Komisyonu tarafından 2022-1-ES01-KA220-SCH-000088733 sözleşme numarası altında eş-finance edilmektedir. Bu yayının içeriği yalnızca yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Avrupa Komisyonu sorumlu tutulamaz.